ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 14ης Ιουνίου 2001 *

Στην υπόθεση C-230/00,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον H. van Lier, επικουρούμενο από τους M. H. van der Woude και T. E. M. Chellingsworth, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου του Βελγίου, εκπροσωπούμενου από την A. Snoecx,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου, μη θεσπίζοντας τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά μέτρα για την πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

— 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/015, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32),

— 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/015, σ. 138),

— 80/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1979, περί προστασίας των υπογείων υδάτων από τη ρύπανση που προέρχεται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/015, σ. 240),

— 84/360/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1984, σχετικά με την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από βιομηχανικές εγκαταστάσεις (ΕΕ L 188, σ. 20), και

— 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40),

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 9 της οδηγίας 75/442, 3, 4, 5 και 7 της οδηγίας 76/464, 3, 4, 5, 7 και 10 της οδηγίας 80/68, 3, 4, 9 και 10 της οδηγίας 84/360, 2 και 8 της οδηγίας 85/337 και το άρθρο 189 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 249 ΕΚ),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann, πρόεδρο τμήματος, J.-P. Puissochet και J. N. Cunha Rodrigues (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαρτίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 9 Ιουνίου 2000, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου, μη θεσπίζοντας τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά μέτρα για την πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών

— 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/015, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32),

— 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/015, σ. 138),

— 80/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1979, περί προστασίας των υπογείων υδάτων από τη ρύπανση που προέρχεται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/015, σ. 240),

— 84/360/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1984, σχετικά με την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από βιομηχανικές εγκαταστάσεις (ΕΕ L 188, σ. 20), και

— 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40),

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 9 της οδηγίας 75/442, 3, 4, 5 και 7 της οδηγίας 76/464, 3, 4, 5, 7 και 10 της οδηγίας 80/68, 3, 4, 9 και 10 της οδηγίας 84/360, 2 και 8 της οδηγίας 85/337 και το άρθρο 189 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 249 ΕΚ).

Το νομικό πλαίσιο

2 Οι οδηγίες 75/442, 76/464, 80/68 και 84/360 επιβάλλουν στα κράτη μέλη να θεσπίζουν τα πρόσφορα μέτρα ώστε η δραστηριότητα ή η εγκατάσταση που αυτά ρυθμίζουν να υπόκειται σε προηγούμενη άδεια.

3 Η οδηγία 85/337 ορίζει, στο άρθρο 2, ότι τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις απαραίτητες διατάξεις ώστε τα σχέδια, που μπορούν να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, να υποβάλλονται σε αξιολόγηση όσον αφορά τις επιπτώσεις αυτές πριν δοθεί η άδεια.

4 Οι διατάξεις του βελγικού δικαίου για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών 75/442, 76/464, 80/68, 84/360 και 85/337 επέβαλαν την υποχρέωση αιτήσεως χορηγήσεως αδείας. Όμως, ορισμένες από τις διατάξεις αυτές, ιδίως αυτές που περιλαμβάνονται στη νομοθεσία των περιφερειών της Φλάνδρας και της Βαλλονίας, προβλέπουν ένα καθεστώς σιωπηρών χορηγήσεων και απορρίψεων αδειών.

5 Πράγματι, αν η αρμόδια αρχή δεν αποφανθεί, σε πρώτο βαθμό, επί αιτήσεως χορηγήσεως αδείας, η αίτηση θεωρείται απορριφθείσα. Αντιθέτως, σε δεύτερο βαθμό, αν δεν υπάρξει απάντηση της αρμόδιας αρχής εντός της ταχθείσας προθεσμίας, η άδεια θεωρείται χορηγηθείσα. Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το σύστημα που προβλέπουν τα άρθρα 34 έως 42 και 49 έως 55 της αποφάσεως της φλαμανδικής κυβερνήσεως, της 6ης Φεβρουαρίου 1991, περί του κανονισμού αφορώντος την οικολογική άδεια (*Moniteur Belge* της 26ης Ιουνίου 1991, σ. 14269) και το άρθρο 11 του διατάγματος του περιφερειακού συμβουλίου της Βαλλονίας, της 27ης Ιουνίου 1996, περί των στερεών αποβλήτων (*Moniteur Belge* της 2ας Αυγούστου 1996, σ. 20685).

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

6 Θεωρώντας ότι το Βασίλειο του Βελγίου δεν μετέφερε ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο τις οδηγίες 75/442, 76/464, 80/68, 84/360 και 85/337, η Επιτροπή, με έγγραφο οχλήσεως της 6ης Ιουλίου 1998, κάλεσε αυτό το κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του σύμφωνα με την προβλεπόμενη από τη Συνθήκη διαδικασία περί παραβάσεως κράτους μέλους διαδικασία.

7 Επειδή δεν έλαβε απάντηση στο ως άνω έγγραφο, η Επιτροπή, στις 18 Δεκεμβρίου 1998, απηύθυνε στο Βασίλειο του Βελγίου αιτιολογημένη γνώμη.

8 Στις 6 Ιανουαρίου 1999 η Επιτροπή έλαβε από τις βελγικές αρχές ένα έγγραφο, στο οποίο ήταν συνημμένο ένα έγγραφο της φλαμανδικής κυβερνήσεως της 8ης Δεκεμβρίου 1998. Με το έγγραφο αυτό οι φλαμανδικές αρχές υπέβαλαν τις παρατηρήσεις που ζήτησε η Επιτροπή με το από 6 Ιουλίου 1998 έγγραφο, τονίζοντας, ιδίως, το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής της σιωπηρής άδειας και τον μικρό αριθμό των χορηγηθεισών σιωπηρών αδειών. Η φλαμανδική κυβέρνηση προσέθεσε ότι όλες οι αρμόδιες αρχές και οι οικείοι συμβουλευτικοί οργανισμοί είναι πλήρως ενημερωμένοι για τις συνέπειες της ελλείψεως αποφάσεως, με αποτέλεσμα να φροντίζουν πάντα ώστε κάθε αίτηση περί χορηγήσεως αδείας να υπόκειται σε διεξοδικό έλεγχο.

9 Η απάντηση της φλαμανδικής κυβερνήσεως στην αιτιολογημένη γνώμη, που περιήλθε στην Επιτροπή στις 15 Μαρτίου 1999, επαναλάμβανε τα επιχειρήματα που εκτίθεντο στο από 8 Δεκεμβρίου 1998 έγγραφό της. Η περιφερειακή κυβέρνηση προσέθεσε πάντως ότι μια σιωπηρή άδεια δεν συνεπάγεται παθητική αξιολόγηση ή αμέλεια της αρμόδιας αρχής, διότι κάθε αίτηση περί χορηγήσεως αδείας υπόκειται σε λεπτομερή εκτίμηση.

10 Θεωρώντας ότι το Βασίλειο του Βελγίου δεν θέσπισε όλα τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή.

Επί της ουσίας

11 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι ένα σύστημα σιωπηρών αδειών δεν συμβιβάζεται προς τις επιταγές της οδηγίας 80/68 (απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 1991, C-360/87, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1991, σ. I-791, σκέψη 31). Η νομολογία αυτή εφαρμόζεται επίσης στις προβλεπόμενες από τις οδηγίες 75/442, 76/464, 84/360 και 85/337 άδειες.

12 Επομένως, κατά την Επιτροπή, ο περιγραφόμενος στη σκέψη 5 της παρούσας αποφάσεως μηχανισμός σιωπηρών αδειών δεν συμβιβάζεται προς τις διατάξεις των επίμαχων οδηγιών.

13 Χωρίς να αμφισβητεί την παράβαση που του προσάπτεται, το Βασίλειο του Βελγίου περιορίζεται να επισημάνει, με το υπόμνημα αντικρούσεως, ότι η φλαμανδική κυβέρνηση επεξεργάζεται ήδη σχετικό σχέδιο διατάγματος και ότι η κυβέρνηση της Βαλλονίας θέσπισε σχετικά δύο προσχέδια αποφάσεων καθώς και διάφορα μέτρα εφαρμογής του διατάγματος της 11ης Μαρτίου 1999 σχετικά με την περιβαλλοντική άδεια (*Moniteur Belge* της 8ης Ιουνίου 1999, σ. 21101).

14 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο έκρινε, σχετικά με την οδηγία 80/68, ότι αυτή «ορίζει ότι, ύστερα από κάθε έρευνα, πρέπει πάντοτε να εκδίδεται, βάσει των αποτελεσμάτων της, ρητή νομική πράξη, απαγόρευση ή άδεια» (απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 1991, C-131/88, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1991, σ. I-825, σκέψη 38).

15 Εξάλλου, όπως υπενθυμίστηκε με τησκέψη 52 της αποφάσεως της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, C-287/98, Linster (Συλλογή 2000, σ. I-6917), ο κύριος σκοπός της οδηγίας 85/337 «είναι να εκτιμώνται οι επιπτώσεις των σχεδίων που ενδέχεται να θίξουν σημαντικά το περιβάλλον, ιδίως λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή του τόπου πραγματοποιήσεώς τους, πριν από τη χορήγηση της σχετικής αδείας».

16 Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η σιωπηρή άδεια δεν συμβιβάζεται προς τις επιταγές των επίμαχων στην παρούσα προσφυγή οδηγιών, διότι αυτές προβλέπουν, είτε, όσον αφορά τις οδηγίες 75/442, 76/464, 80/68 και 84/360, μηχανισμούς προηγούμενων αδειών είτε, όσον αφορά την οδηγία 85/337, διαδικασίες αξιολογήσεως που προηγούνται της χορηγήσεως της αδείας. Οι εθνικές αρχές είναι, επομένως, υποχρεωμένες, δυνάμει κάθε μιας από τις οδηγίες αυτές, να ελέγχουν κατά περίπτωση όλες τις υποβληθείσες αιτήσεις για τη χορήγηση αδείας.

17 Όσον αφορά τα συμπληρωματικά μέτρα μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο, των οποίων επίκειται η θέσπιση από τις περιφέρειες της Φλάνδρας και της Βαλλονίας, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 189, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η υποχρέωση αυτή συνεπάγεται την τήρηση των προθεσμιών που τάσσουν οι οδηγίες [βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 22ας Σεπτεμβρίου 1976, 10/76, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή τόμος 1976, σ. 519, σκέψεις 11 και 12 (συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά), και της 8ης Μαρτίου 2001, C-176/00, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 2001, σ. I-2063, σκέψη 7).

18 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το Βασίλειο του Βελγίου, μη θεσπίζοντας τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά μέτρα για την πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών 75/442, 76/464, 80/68, 84/360 και 85/337, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 9 της οδηγίας 75/442, 3, 4, 5 και 7 της οδηγίας 76/464, 3, 4, 5, 7 και 10 της οδηγίας 80/68, 3, 4, 9 και 10 της οδηγίας 84/360 καθώς και 2 και 8 της οδηγίας 85/337.

Επί των δικαστικών εξόδων

19 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη του Βασιλείου του Βελγίου και το τελευταίο ηττήθηκε, πρέπει αυτό να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Το Βασίλειο του Βελγίου, μη θεσπίζοντας τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά μέτρα για την πλήρη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των οδηγιών

— 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991,

— 76/464/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί ρυπάνσεως που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες που εκχέονται στο υδάτινο περιβάλλον της Κοινότητας,

— 80/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1979, περί προστασίας των υπογείων υδάτων από τη ρύπανση που προέρχεται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες,

— 84/360/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1984, σχετικά με την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από βιομηχανικές εγκαταστάσεις, και

— 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον,

παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 9 της οδηγίας 75/442, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156, 3, 4, 5 και 7 της οδηγίας 76/464, 3, 4, 5, 7 και 10 της οδηγίας 80/68, 3, 4, 9 και 10 της οδηγίας 84/360 καθώς και 2 και 8 της οδηγίας 85/337.

2) Καταδικάζει το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα.

Gulmann Puissochet Cunha Rodrigues

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Ιουνίου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τρίτου τμήματος

C. Gulmann